

МРС 23: Трошкови позајмљивања – Како да капитализујемо трошкове позајмљивања према МРС 23?

Када се одређује набавна вредност (цена коштања) ваших средстава, већина стандарда захтева да укључите све директно приписиве позиције.

Шта са каматом и осталим трошковима позајмљивања?

Пошто су они често директно приписиви стицању средстава, они би требало да буду капитализовани.

У нека прошла времена, стандард **МРС 23 Трошкови позајмљивања** вам је давао избор:

- Или да књижите све трошкове позајмљивања директно у биланс успеха и тада немате бриге око њихове капитализације, или
- Ви треба да капитализујете квалификоване трошкове позајмљивања.

На жалост, овај избор је елиминисан за већину средстава, и ви сада морате да радите капитализацију.

Како?

У овом чланку, ми ћемо покушати да објаснимо неколико основних правила око капитализације трошкова позајмљивања, и да такође одговоримо на нека честа питања која се овде постављају.

За почетак рецимо нешто основно: Шта нам МРС 23 Трошкови позајмљивања каже?

Суштински принцип МРС 23 Трошкови позајмљивања је да **ви треба да капитализујете трошкове позајмљивања ако су они директно приписиви** стицању, изградњи или производњи **средства које се квалификује**.

Остали трошкови позајмљивања су расход периода и иду у биланс успеха.

Овде ми треба да појаснимо 3 есенцијална проблема:

Шта су средства која се квалификују?

Средство које се квалификује је средство којем је обавезно потребан **значајан временски период** да би било спремно за своју намеравану употребу или продају.

Приметимо овде да МРС 23 не каже да то мора нужно бити позиција некретнина, постројења и опреме према МРС 16. Ту се такође могу укључити неке залихе и нематеријална имовина.

Али шта је **“значајан временски период”**?

Добро, то није дефинисано у МРС 23, тако да ви овде треба да примените неко **просуђивање**. Нормално, ако је средству потребно **више од 1 године** да би било спремно онда би га то квалификовало.

Шта ми можемо капитализовати?

МРС 23 специфично спомиње 3 врсте трошкова позајмљивања које могу бити капитализоване:

1. Расходи камата (добитијени методом ефективне каматне стопе према МСФИ;
2. Финансијски расходи по основу лизинга према МСФИ 16; и
3. Курсне разлике настале позајмљивањем у страниј валути, али само оне које представљају прилагођавање расхода камате.

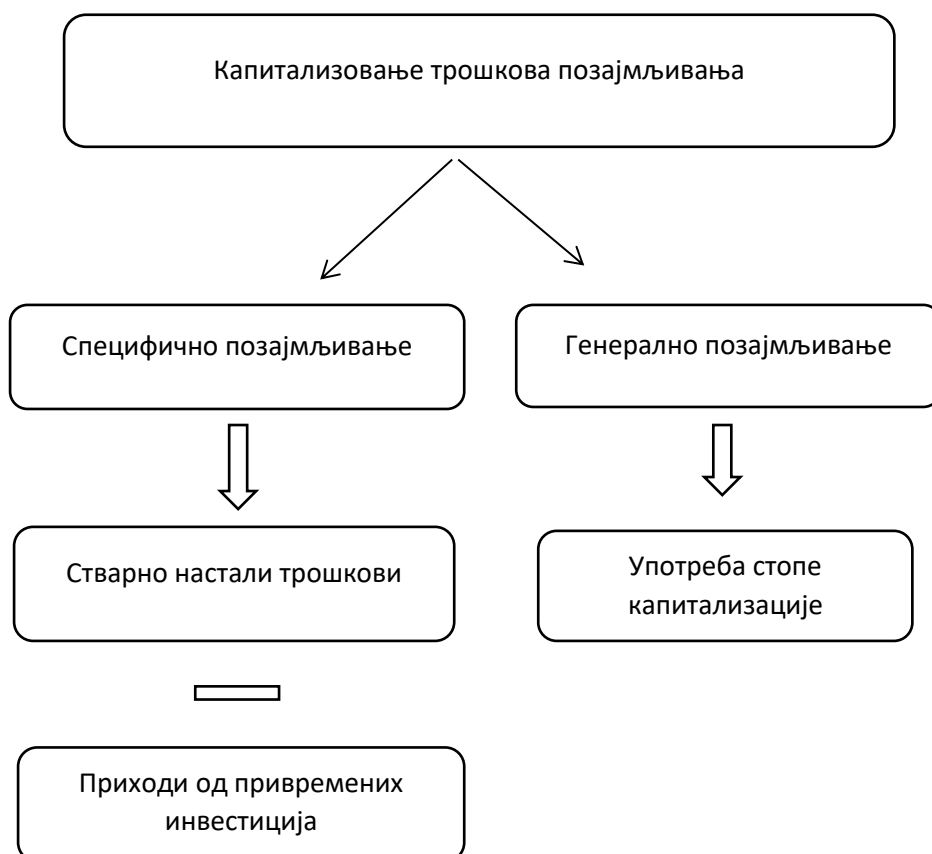
Међутим, МРС 23 је прилично нем за неке врсте расхода и постоје недоумице да ли су они трошкови позајмљивања или не, на пример:

- Расходи камата на деривате који се користе у управљању ризиком каматних стопа по основу позајмљивања;
- Дивиденде које се плаћају на преференцијалне акције (или остале врсте акција класификоване као обавезе);
- Добити или губити настали ранијом отплатом дугова, итд.

Поновимо поново, у овим случајевима ми треба да применимо наша знања из осталих МСФИ стандарда и понекад да учинимо значајна просуђивања.

Како се капитализује?

МРС 23 прави разлику између капитализовања трошкова позајмљивања за генерално позајмљивање и специфично позајмљивање.

Специфично позајмљивање

Ако ви позајмите нека средства специфично за стицање средства које се квалификује, онда је капитализација лака:

Ви једноставно капитализујете **стварно настале трошкове мање приход зарађен од привремене инвестиције** од тог позајмљивања.

Погледајмо један кратак пример:

Питање:

Првог Маја 20X1, АБЦ узима кредит од 1.000.000 НЈ од банке са годишњом каматном стопом од 5%. Циљ овог кредита је био да се финансира изградња производне хале.

Изградња је почела 1 Јуна 20X1. АБЦ привремено инвестира 800.000 НЈ позајмљеног новца током Јуна и Јула 20X1 по стопи од 2%.

Шта од трошкова позајмљивања може бити капитализовано у 20X1? (Претпоставимо да је сва камата плаћена).

Одговор:

Премда су средства повучена 1 Маја, капитализација може да почне од 1 Јуна 20X1 када су сви критерији испуњени (изградња не почиње до 1 Јуна).

Обрачун:

- **Расходи камате:** $1.000.000 \text{ НЈ} \times 5\% \times 7/12 = 29.167 \text{ НЈ}$
Напомена: ово је веома поједностављени обрачун и ако се кредит отплаћује у ратама, онда је потребно узети у обзир реалну каматну стопу (користити методу ефективне каматне стопе).
- **Мање приход од инвестиција:** $800.000 \text{ НЈ} \times 2\% \times 2/12 = 2.667 \text{ НЈ}$
- **Укупни трошкови позајмљивања у 20X1: 26.500 НЈ**

Не заборавимо да се трошкови позајмљивања у Мају 20X1 признају као расход у билансу успеха, пошто критерији за капитализацију у том периоду нису испуњени.

Генерално позајмљивање

Сада, постоји више невоља са капитализацијом генералног позајмљивања, пошто је потребно да припремите мало више обрачуна.

Генерална позајмљивања су она средства која су узета за различите циљеве и она се користе (одвојено од осталих циљева) такође и за стицање средства које се квалификује.

У овом случају, ви треба да примените такозвану **стопу капитализације** на позајмљена средства ентитета, обрачунату као **пондерисани просек трошкова позајмљивања применљивих на позајмљивања ентитета неизмирена у току периода, а која не спадају у позајмљивања намењена искључиво за стицање средства које се квалификује.**

Како би то илустровали, погледајмо пример о стопи капитализације трошкова позајмљивања на генерално позајмљивања.

Питање:

Ентитет Е има следеће позајмице на почетку и крају 20X1:

Опис	1 Јануар 20X1	31 Децембар 20x1
Банкарски кредит 6% годишње	0	200.000
Банкарски кредит 8% годишње	130.000	130.000
Обвезнице 5,5% годишње	50.000	50.000

Банкарски кредит са годишњом каматном стопом од 6% је узет у Јулу 20X1 како би се финансирала нова производна хала (изградња је почела 1 Марта 20X1).

Банкарски кредит са годишњом каматном стопом од 8% као и емитоване обвезнице су задуживање без неких специфичних циљева и ентитет Е њих користи да финансира своје редовне трошкове пословања и изградњу нове машине.

Ентитет Е користи 60.000 НЈ за изградњу машине на од 1 Фебруара 20X1 и 25.000 НЈ од 1 Септембра 20X1.

Колики су трошкови позајмљивања који требају бити капитализовани тј. укључени у цену коштања нове машине?

Одговор:

Ви игноришете банкарски кредит са годишњом каматном стопом од 6% јер је то специфично позајмљивање за друго средство.

Једино генерално позајмљивање се односи на финансирање нове машине и због тога ми треба да обрачунамо стопу капитализације:

- **Пондерисана просечна стопа** = $(8\% \times 130.000 / (130.000 + 50.000)) + (5,5\% \times 50.000 / (130.000 + 50.000)) = 5,78\% + 1,53\% = 7,31\%$
- **Трошкови позајмљивања за нову машину у 20X1** = $60.000 \text{ НЈ} \times 7,31\% \times 11/12 + 25.000 \text{ НЈ} \times 7,31\% \times 4/12 = 4.021 \text{ НЈ} + 609 \text{ НЈ} = 4.630 \text{ НЈ}$.

Најчешћа питања о капитализацији трошкова позајмљивања

Након што смо се упознали са основама, прећи ћемо по нашем мишљењу на 3 веома важна и честа питања која се односе на капитализацију трошкова позајмљивања.

Питање 1: Да ли се расходи камата могу капитализовати укључити у набавну вредност (цену коштања) залиха?

То зависи.

У већини случајева, залихама није потребан значајан временски период да би биле спремне за намеравању употребу или продају, и ви не можете да извршите капитализацију.

Али овде, постоје неки пример залиха којима је потребан значајан временски период да буду спремне за намеравању употребу или продају:

- Вино, сиреви или виски треба да одлеже дужи временски период како би достигли своју зрелост;
- Велике позиције опреме, на пример, авиони, бродови, итд.

У овом случају, ви можете капитализовати трошкове позајмљивања, али ***од вас зависи да ли ће те то урадити или не.***

Док ви немате избор за некретнине, постројења и опрему (морате капитализовати), ***ви за залихе имате избор:*** или капитализујете, или признајете као расход периода у билансу успеха.

Питање 2: Да ли ви можете капитализовати негативне курсне разлике настале по основу специфичног позајмљивања у страној валути?

Не, ви то не можете урадити у целости.

Да, МРС 23 каже да су курсне разлике настале по основу позајмљивања у страној валути трошкови позајмљивања у обиму у којем се односе на прилагођавање расхода камате.

Једноставно говорећи – ви можете капитализовати разлику између камате на позајмљивање у страној валути и хипотетичких расхода камате у вашој властитој (функционалној валути) јер се то сматра трошковима позајмљивања.

Остатак се мора признати у билансу успеха.

Питање 3: Да ли ви можете капитализовати расходе камате на позајмице од повезаних лица којима се финансира стицање средства које се квалификује?

Да, у појединачним финансијским извештајима компаније.

Међутим, морате бити пажљиви приликом израде консолидованих финансијских извештаја, јер кредити између матичног и зависног предузећа морају бити елиминисани.

Такође, приликом позајмица између повезаних лица често постоји још један проблем а то је да су оне обично у форми бескаматних позајмица.

Према МСФИ 9 Финансијски инструменти ви треба да признате скоро све финансијске инструменте по ***њиховој фер вредности*** (понекад плус трансакциони трошкови) и ако зависни ентитет добије бескаматну позајмицу од матице, то је номинални износ а не фер вредност.

Због тога, зависни ентитет треба да ***прикаже фер вредност примљене позајмице*** употребом тржишних каматних стопа и ***књижи разлику између фер вредности позајмице и примљене готовине у билансу успеха*** (ово је засновано на суштини трансакције).

Онда, расходи камате обрачунати помоћу методе ефективне каматне стопе се капитализују.

Знамо, ово можда изгледа чудно: кредит је бескаमतни, а ви још треба да капитализујете неке трошкове позајмљивања ту. Опрезно!¹

Приредио: Драженко Лукач

¹ Извор: www.ifrsbox.com